

הַלְבוֹת שֶׁת סִימָן שֵׁמוֹ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק יב]

וּכְמוֹ שֶׁפָּלַם מֵעֲרֵבִים בְּכֵיף אֶחָד דְּמֵי¹⁵.

[משנ"ב ס"ק יא]

אָבָל אִם אֵין בְּסִפְיָהּ רַק בֵּית אֶחָד¹⁹.

19) והוא הדין אם יש הרבה בתים בספינה, אלא שרק בבית אחד גר ישראל ובשאר הבתים גרים נכרים, פסק השו"ע לקמן (סי' שפב ס"א) שאין צריך לערב עירובי חצרות.

[משנ"ב ס"ק יז]

וּמִן דְּרִין מְקַרְקְעִיתָהּ, וְאֶף-עַל-פִּי שְׂיֵשׁ אֵינָה טְפָחִים בְּמִיָּם²⁰.

20) ואף על פי שפסק השו"ע לעיל (סי' שמה ס"ח) שהמים נחשבים לקרקע ועד עשרה טפחים מגובה פני המים הרי הוא כרמלית [ולמעלה מעשרה טפחים הוא מקום פטור], כתב המג"א (ס"ק ד) שכשדנים על פנים הספינה אם הוא רשות היחיד, מודדים עשרה טפחים בתוך הספינה, ולא מבחוץ.

[משנ"ב ס"ק יג]

וּמֵעֲשֶׂה וְלִמְעָלָה נִכְלָלִים בְּשֵׁם מִתְּנָה¹⁶.

16) טעם הדבר מצינו בירושלמי (עירובין פ"א ה"י), שנלמד מהפסוק "מחנה אלוקים", שאין מחנה פחות מעשרה [וביארר הקרבן העדה והפני משה (שם), משום ששכינה שורה בעשרה]. ולפי זה כתב החו"א (ליקוטים סי' ו ס"ק א), שהמינים שאין מצרפין אותם לעשרה לדבר שבקדושה, אינם משלימים גם לעשרה שבמחנה.

[משנ"ב ס"ק יד]

שְׂשִׁיבִים לְאֲנָשִׁים מִתְּנָה¹⁷.

17) אמנם היינו דוקא כשהמחיצות שבין הדיריים עשויות בקביעות, אבל אם אינן עשויות בקביעות, כתב בביה"ל לקמן (סי' שפב ס"כ ד"ה יוש) בשם תשובת הרשב"א, שיתכן שמחיצות שבספינה אינן נחשבות כמחיצות כיון שעשויות רק לשעה לצניעות. ולפי זה כתב בביה"ל שם, שפשוט שאם הכתלים בנויים לעולם, נחשבים הם כמחיצות לחלק בין הרשויות.

[משנ"ב ס"ק יח]

שְׂאֵף כָּאֵן הִתְּתִים קְבוּעִים לְהֵם¹⁸.

18) לענין חיוב מוזהב בבית שבספינה, פסק השו"ע (ו"ד סי' רפו ס"א) שפטור הוא ממוזהב, וכן פסק שם לגבי סוכת החג בחג. ובטעם הדבר ביאר הרע"א (בגליון השו"ע כאן), כיון שאינם דיריים קבע. מאידך לענין עירובי חצרות, פסק הרמ"א (כאן) שבתים שבספינה צריכים עירוב, והיינו שלגבי זה נחשבים הם כדירת קבע. וטעם החילוק ביאר בשו"ת בית יצחק (שמלקס, א"ח סי' מט ס"ק א), שלגבי חיוב מוזהב צריך דירה בקביעות, ובתים שבספינה אין דרים בהם בקביעות, אבל לענין עירובי חצרות, אם מתוקן הבית כהלכתו חייבים לערב עבורו אפילו אם דרים בו רק שבת אחת, ולכן בית שבספינה חייב לערב. [ולגבי סוכת החג בחג, ראה מה שכתבנו לקמן סי' שע ס"ק ד].

[משנ"ב ס"ק יז]

שְׂהָרִי אֵין הָעֵרֹב אֶלָּא שְׂיִחְשָׁב כְּאֵלוֹ כְּלָן דְּרִין שֵׁם, וְהָרִי הוּא דָר שֵׁם²².

22) ואם יש לבעל הבית אחד שתי דירות בחצר, והניחו את פת העירוב בבית שאינו גר בו, יתכן שאם הוא לא יתן פת יאסור על כל פנים מכח הדירה השניה. וכתב החו"א (א"ח סי' צ ס"ק מא), שאף שחדר שאינו אוכל בו נדון כחצר, מימ יועיל לשים שם את העירוב, ויתכן שכיון שנתן שם את העירוב נהפך להיות בית. אמנם עיקר דין זה אינו מצוי היום, שבלא זה מוכים את פת העירוב לכל הדיירים.

[ביה"ל ד"ה בתים שבספינה]

שְׂלֵא יִצְיֵא מִבֵּיתוֹ לְסִפְיָהּ אִשּׁוֹ הוֹצָאָה מְשֻׁוֹתֵי הַיָּחִיד לְשֵׁוֹתֵי הָרֵבִים²³.

23) וכתב החו"א (א"ח סי' צו ס"ק ו), שאם הספינה עצמה ראויה לדירה, יש כאן שני בתים וצריכים לערב. ואם הספינה אינה אלא חצר, אם כן אף שאוכלים שם אין צריכים לערב, כיון שהספינה נטפלת לבית, כדן חצר שיש בה רק בית אחד, שאפילו אם השכנים אוכלים בחצר אינם אוסרים, משום שהחצר נטפלת לבית.

